

Jordbærsorter

Flair – Rumba – Dahli – Saga – Verdi – Malling Centenary – Falco – Sonsation – Faith
– Malwina – Favori – Murano – Harmony

De siste årene har vi fått tilgang til svært mange nye jordbærsorter. Dette dokumentet er et samarbeid mellom alle jordbærrådgiverne i Norsk Landbruksrådgiving og inneholder erfaringer og observasjoner fra felt i alle jordbærdistriktene. Noen av sortene som beskrives her er relativt nye og antall sesonger, steder, felt og dyrkere er derfor begrensa. Noe av informasjon er hentet gjennom forsøk, mens andre er basert kun på praktiske erfaringer og observasjoner.

Under finner en oversikt over jordbærsorter for dyrking i Norge. De som blir sett på som hovedsorter og noen av spesialsortene er detaljert beskrevet.

Frilandsproduksjon		
Hovedsort	Spesialsort	Prøvesort
Rumba	Flair	Seraphine
Dahli	Nobel	Verdi
Saga	Korona	Falco
Sonsation	Polka	Glede
Faith	Florence	Jenkka
Malwina		Marieka

Substrat - Remonterende		
Hovedsort	Spesialsort	Prøvesort
Favori	Lady Emma	Frieka
	Murano	Florice
	Delizzimo	Aurora Karima
	Harmony	Malling Ace

Substrat - Engangsbærende		
Hovedsort	Spesialsort	Prøvesort
Flair	Malling Centenary	Glorielle
Falco		Verdi
Sonsation		Parlando
		Jenkka
		Cadenza

Flair

Nøkkelkvalifikasjoner	Svært tidlig – Åpen plantevekst – Krever god oppfølging
Høstestart	10-14 dager før Korona.
Bærkvalitet og avlingsnivå	Bærene har ujevn form med en fin rødfarge og er relativt faste. Smaken er bra, men kan variere i sesongen. Den gir godt syltetøy. Plukkeperioden er generelt lang, ofte rundt 5 uker, og bærene er enkle å plukke. Bærstørrelsen faller noe utover plukking. Gjennomsnitt bærvekt mellom 21-23 g. Avlingsnivå på 1-1,3t/ daa i tunell og friland
Plantevekst	Flair er en svaktvoksende sort. Blomstene sitter over bladplatene og gjør at sorten er frostutsatt i blomstringsfasen. For å unngå frost i blomstring bør en bruke dobbel duk. Både blomsterstilker og bladstilker er lange og gir planta et noe «slentrende» utseende. Anbefalt planteavstand er 25-30 cm.
Plantevern	Flair er tolerant mot rotsykdommer og meldugg. Erfaringsvis er planta sensitiv for ugrasmiddelet Betanal og muligens også Goltix.
Dyrkningsteknikk	I unge planter er rotsystemet dårlig utviklet og Flair krever ekstra god oppfølging etter planting. Gjødning med fosfor (MAP) bør brukes ved etablering. Deretter god oppfølging med jern og sink. Under kartutviklingen bør det brukes 30-50 % mer vann enn hos andre sorter. Flair passer godt til dyrking i tunell og i substrat. Noen har også prøvd sorten på friland. Planteavstand 20-25 cm. Flair har god overvintringsevne, men bør dekkes over vinteren.

Rumba

Nøkkelkvalifikasjoner

Tidlig – God avling – Kraftig vekst

Høstestart

5-7 dager før Korona.

Bærkvalitet og avlingsnivå

Bærene er store, med en skinnende rød farge, og har frø som ligger utenpå skinnet. Smaken er grei nok og er bedre i sesonger med høyere temperatur. Gjennomsnittlig bærvekt mellom 21-22 g

Rumba har et stort avlingspotensial og oppnår avlinger fra 1,5 - 2 tonn / daa.

Plantevekst

Rumba er svært kraftigvoksende. Planta setter sidekroner høyt og byggen på den måten krona opp over jorda, noe som gjør den utsatt for vinterfrost. Utløpere overlever ofte vinteren, mens hovedkrona fryser ut.

Plantevern

Sorten er sterk mot meldugg og rotsykdommer.

Dyrkningsteknikk

Det er behov for oppfølging av planta med sink. Rumba er utsatt for bor-forgiftning. Rumba skal derfor ikke bladgjødsles med bor. Planteavstand 25-28 cm.

Rumba tåler godt varme og kan gjerne stå lenge under duken. På grunn av den høye krona bør Rumba dekkes gjennom vinteren.

Dahli

Nøkkelkvalifikasjoner	Tidlig
Høstestart	7 dager før Korona.
Bærkvalitet og avlingsnivå	Bærene er middels store. Smaken er bra. Plukkeperioden er generelt lang, ofte rundt 4 uker, og bærene er enkle å plukke. Bærstørrelsen faller utover i plukkeperioden. Gjennomsnittlig bærvekt mellom 18-20 g Avlingsnivå på 1,5t/ daa i tunell og friland
Plantevekst	Dahli er en middelskraftig voksende sort med korte blomsterstilker. Anbefalt planteavstand er 25-30 cm.
Plantevern	Sorten er sterk mot meldugg og rotsykdommer.
Dyrkningsteknikk	Planta har korte blomsterstilker og bær havner ofte under bladplatene, men blir likevel godt synlig før plukking. Planta krever oppfølging med magnesium og mangan i blomstringsperioden. Sorten tåler godt driving med duk.

Saga

Nøkkelkvalifikasjoner Bra smak – Åpen vekst – God overvintring

Høstestart	Modner som Korona eller noen få dager tidligere.
Bærkvalitet og avlingsnivå	God bærstørrelse som holder seg godt gjennom tre høstear. Hamsen er svært stor og bladrik og bæra er lyse i fargen. Saga har svært god smak og ligger vanligvis rett under Korona i smakstester. Avlingsnivået er det samme som for Korona dvs. mellom 1-1,3 t. Gjennomsnittlig bærvekt mellom 22-24 g. Sorten er enkelt å plukke.
Plantevekst	Saga setter færre bladstengler enn Korona og er derfor mer åpen i veksten. Bladplatene er store og ofte litt lyse i fargen. Planta kan noen ganger gi inntrykk av å ha mangel på nitrogen, sink eller jern på grunn av den lyse fargen på bladene. Sorten har bedre vekst og avling med gjødselfanning. På grunn av den åpne planteveksten kan Saga trolig plantes tett. Dette også for å unngå ugrasproblemer. Blomsterstengelen er kraftig og som regel godt eksponert over bladene.
Plantevern	Saga er antakeligvis sterk mot meldugg. Kanskje noe sterkere mot gråskimmel enn Korona. I tester kommer Saga ut som svak mot rotstokkråte, men dette er ikke sett i felt til nå.
Dyrkningsteknikk	Hver plante setter ikke mange blomsterstengler, men med flere utløperplanter på mattekultur vil det totale antallet blomsterstengler representere et godt avlingspotensial. Sorten har kort høstperiode, ca. 3 uker. Mikronæringsstoffer som jern, zink og bor bør tilføres i løpet av sesongen. Egner seg godt for industriproduksjon. Planteavstand 25-28 cm. Det er registrert overvintringskader i en del felt.

Verdi

Nøkkelkvalifikasjoner	Bra smak – Kraftig vekst – Sterk mot sykdommer
Høstestart	Modner noen dager før Korona
Bærkvalitet og avlingsnivå	Sorten har veldig store bær i begynnelsen av plukking. Bærene har fin konisk form med stabil bærstørrelse. Bær har veldig god søt smak og høyt Brix-nivå (over 10). Plukking hver 2-3 dag anbefales. Sorten kommer raskt i bæring og plukketiden kan strekke seg i 5 uker. Det er enkelt å plukke bærene. Gjennomsnitt bærvekt mellom 21-23 g. Avlingsnivå på 1,5 t/daa i frilandsproduksjon. Avlingsnivå mellom 400-450 g per plante i substratdyrking.
Plantevekst	Kraftig plantevekst med mørkegrønt bladverk. Planta er kompakt med blomster under bladplatene. Blomsterstengler har 7-8 blomster.
Plantevern	Verdig er sterk mot meldugg og rotstokkråte
Dyrkningsteknikk	Det er en kraftig plante så en må være forsiktig med gjødsling. Sorten trenger lite nitrogen og gjødsles ved blomsterstart. Bærene tåler ikke regn godt og kan ha mykt skinn enkelte år. Oppfølging med kalsium-bladgjødsling kan være nødvendig. Frøaktige bær kan tyde på kaliummangel. Ingen synlige frostskaide i felt dekt med dobbel duk. Sorten tåler varmen godt. Planteavstand 28-33 cm.

Malling Centenary

Nøkkelkvalifikasjoner	Lett å plukke – Substrat – Utsatt for rotstokkråte
Høstestart	Modner noen dager før Korona
Bærkvalitet og avlingsnivå	Sorten har veldig store bær med veldig god bærkvalitet. Omtrent 60% av bærne større enn 35 mm, dette gjør at bærne er enkle å plukke. Bærvekt mellom 18-22 g. Plukkehastighet mellom 30-40 kg/time i table top. Egner seg for substratdyrking. Avlingsnivå mellom 400-500 g per plante i substratdyrking. Lang plukketid på rundt 5 uker. Brix-nivå kan bli lavt, ofte under 9, hvis det er mye bær på planta.
Plantevekst	Kraftig opprettet vekst. Bladene er veldig store på lange bladstilker. Blomsterstengler har 5-6 blomster. Noe utsatt for stengelknekk.
Plantevern	Sorten er noe utsatt for meldugg, men den største ulempen er at den er veldig svak mot rotstokkråte.
Dyrkningsteknikk	Planta har svakere rotsystem og krever mer tid for etablering. Den er utsatt for tip burn (kalsiummangel) pga. svakt rotsystem. Planta krever ekstra kalium. I gjødslingsplanen bør den ha K/Ca-forhold 0,75-0,9 i startfasen, mens rett før plukking bør K/Ca-forholdet være 2-2,5. Når det er plukket 2/3 del av avlingen kan K/Ca-forholdet reduseres til 1,5. Det er viktig å unngå bormangel før blomstring. Plantetetthet 8-10 planter per meter i tunnel. En bør unngå å bruke sprinkelvanning fra tak pga. rotstokkråte

Falco

Nøkkelkvalifikasjoner	Kraftig – Store bær – Høy avling
Høstestart	Modner noen dager før Korona
Bærkvalitet og avlingsnivå	Veldig store bær, gjennomsnittlig bærvekt over 25 g, i starten kan de være over 40 g. Første bær kan ha hull i midten pga. sin størrelse. Sorten er enkel å plukke pga. store bær. Bærene har veldig god holdbarhet. Bør plukkes godt moden for å utvikle god smak. Avlingsnivå på 1,5 t/daa i frilandsproduksjon. Avlingsnivå mellom 400-500 g per plante i substratdyrking.
Plantevekst	Stor kraftig plante. Krever lite nitrogen. Blomsterstengler har gjennomsnittlig 5 blomster. Egner seg også for substratdyrking.
Plantevern	Sorten har god resistens mot meldugg og rotsykdommer.
Dyrkningsteknikk	Ingen spesielle krav til mikronæring. Sorten tåler varmen godt. Planteavstand 28-33 cm.

Sonsation

Nøkkelkvalifikasjoner	Pene bær – Høg avling
Høstestart	Noen dager senere enn Korona
Bærkvalitet og avlingsnivå	Sonsation gir jevne, koniske bær. Smaken er helt grei ved brukbart modne bær. Enkel å plukke med gjennomsnitt av 5 blomster per blomsterstilk og 7,5 blomsterstilk per plante. Avlingsnivå på 1,5 - 1,8 t/daa i frilandsproduksjon. Gjennomsnittlig bærvekt mellom 21-23 g. Avlingsnivå mellom 400-500 g per plante i substratdyrking.
Plantevekst	Middels kraftig plante som enkelt får sidekroner. Kompakt plant som gir lite utløpere. Blomsterstengler er ofte i samme høyde som bladene.
Plantevern	Sonsation ser ut til å være svak mot meldugg, men med normalt god oppfølging er det ikke et problem. Det har vært noe utfordringer i økologisk produksjon. Sterk mot rotstokkråte.
Dyrkningsteknikk	Sonsation har god holdbarhet og en må sørge for at planta har nok magnesium, og kalsium i blomstringsperioden. Gjødsling med kaliumrik gjødsel før plukking skal skje når kartstørrelse er 1 cm. Planteavstand 33 cm.

Faith

Nøkkelkvalifikasjoner	Sen – Kraftigvoksende – God smak
Høstestart	14 dager senere enn Korona
Bærkvalitet og avlingsnivå	Bæra er runde og pene. De kan av og til få ujevn farge og svakt skinn som gjør de utsatt for sterke regnskyll. Faith har et høyt avlingspotensial og høsteperioden er lang. Bærene er enkle å plukke. Gjennomsnittlig bærvekt mellom 23-25 g Avlingen ligger på 1,5-2t/daa.
Plantevekst	Svært kraftig vekst og planta har lyst bladverk.
Plantevern	Faith virker å være sterk mot meldugg og de fleste rotsykdommer.
Dyrkningsteknikk	Krever forsiktig gjødsling med nitrogen i sesongen. Anbefalt planteavstand for Faith er 35-40 cm. Mikronæringsstoffer som jern og zink bør tilføres i løpet av sesongen. Bærene tåler regn dårlig og kan ha mykt skinn enkelte år. Oppfølging med kalsiumbladgjødsling kan være nødvendig. Sorten ser ut å være ekstra følsom for svart rotråte. Plantene som er smittet med svart rotråte (<i>Cylindrocarpon</i>, <i>Fusarium</i> osv.) har synlig dvergvekst. Slike planter gir lite eller ingen avling. I enkelte felt kan man se en god del av disse plantene. I de verste tilfellene har opptil 25 % planter har dvergvekst. Kan brukes i substratproduksjon.

Malwina

Nøkkelkvalifikasjoner	Veldig sen – Lite råte - Veldig god smak
Høstestart	20-25 dager etter Korona.
Bærkvalitet og avlingsnivå	Malwina har jevne mørkerøde bær. Bærene har høy Brix-verdi med veldig bra smak og holdbarhet. Gjennomsnitt bærvekt er mellom 20-22 g. Avling mellom 1 -1,4 t/daa
Plantevekst	Middels til sterk vekst med tett til svært tett bladverk. Medium dannelse av utløpere
Plantevern	Svak mot rotstokkråte og delvis mot meldugg. Enkelte planter kan ha «dvergvekst» pga. frostskaide. Middels til veldig sterk mot gråskimmel. Tåler regn ganske godt. Malwina blomster seint fra første uka i juni på de tidligste plassene og derfor er det veldig utsatt for tripsangrep.
Dyrkningsteknikk	Krever forsiktig gjødsling med nitrogen i sesongen. Planting med minst 40 cm avstand er anbefalt siden Malwina danner mange sidekroner. Oppfølging mot trips er nødvendig. Bedre bestøvning og avling når bikuber er i nærheten. I gjødslingsplanen bør den ha K/Ca-forhold 0,75-0,9 i startfasen, mens rett før plukking bør K/Ca-forholdet være 2-2,5.

Favori (remonterende)

Nøkkelkvalifikasjoner	Kraftigvoksende – Sterk mot meldugg - God smak
Høstestart	Favori kommer tidlig i produksjon og kan plukkes fra slutten av mai til begynnelsen av oktober.
Bærkvalitet og avlingsnivå	Bæra er faste, noe lyse og har god smak. De tåler transport godt. Potensiell avling på 1 – 1,6 kg/plante. Ved tidlig planting i mars kan en forvente høyere avling enn planting senere. Hovedsort i 2023
Plantevekst	Planta er kraftigvoksende og produserer mange utløpere. Blomsterstilkene er lange. Bladene bli lysere og ser gamle ut fra august.
Plantevern	Sterk mot meldugg og rotsykdommer. Oppfølging med nyttedyr mot trips hver 3-4 uke fra slutten av april til midten av august. Bekjemping mot meldugg hver 10.dag.
Dyrkningsteknikk	Ved bruk av tray- og heavy tray-planter plantes 6 planter/m. Gjødsling med ledetall 1,0-1,2. i table top substrat. Forsiktig avblading fra mai til august. I gjødslingsplanen bør den ha K/Ca-forhold 0,75-0,9 i startfasen, mens rett før plukking bør K/Ca-forholdet være 2-2,5. Sorten er utsatt for tip burn (kalsimmangel) pga. svakere rotsystem.

Murano (remonterende)

Nøkkelkvalifikasjoner	Kraftigvoksende – God fasthet
Høstestart	Murano kommer tidlig i produksjon, noe etter Favori
Bærkvalitet og avlingsnivå	Bærene har god fasthet og tåler transport godt. Smaken er grei. Potensiell avling på 1-1,5kg/plante.
Plantevekst	Kraftigvoksende plante som gir mange utløpere. Bladverket er mørkegrønn også langt ut på høsten.
Plantevern	Noe utsatt for meldugg senere i sesongen. Oppfølging med nyttedyr mot trips hver 3-4 uke fra slutten av april til midten av august. Bekjemping mot meldugg hver 10.dag.
Dyrkningsteknikk	Ved bruk av tray-planter plantes 6 planter/m. Gjødsling med ledetall 1,0-1,2. i table top. Forsiktig avblading fra mai til august.

Harmony (remonterende sort)

Nøkkelkvalifikasjoner	Kraftigvoksende – God avling
Høstestart	Tidlig remonterende sort, modner noen dager før Favori
Bærkvalitet og avlingsnivå	Avlangt koniske bær (kjegleformet) med fin farge og glans. Bær blir ikke mørkere under lagring. Frøene sitter noe under skinnet, noe som kan føre til at bær blir utsatt for klemskader. Bærene har god fasthet og tåler transport godt. Smaken er god. Potensiell avling på 1,2 -1,5 kg/plante.
Plantevekst	Planta er kraftig voksende og gir mange utløpere.
Plantevern	Noe utsatt for meldugg senere i sesongen. Oppfølging med nyttedyr mot trips hver 3-4 uke fra slutten av april til midten av august. Bekjemping mot meldugg hver 10.dag.
Dyrkningsteknikk	Dyrkes i table top-system